

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Георгій Щокін

**ОРГАНІЗАТОРИ БІЛЬШОВИЗМУ:
НАЦІОНАЛЬНО-ПЕРСОНАЛЬНИЙ
СКЛАД**

Київ 2005

ББК 66.61(2)8
Щ92

Бібліотека журналу “Персонал”
заснована у 2002 році

Щокін, Георгій.

Щ92 **Організатори більшовизму : національно-персональний склад.** — К. : МАУП, 2005. — 56 с. : іл. — (Б-ка журн. “Персонал”). — Бібліогр.: с. 50–51.

ISBN 966-608-517-8

Проведений аналіз керівних органів більшовицької партії та уряду виявив в них непропорційно високе єврейське представництво, що вказує на більшовицький тоталітарний режим як на певну національну етнократію, побудовану за расово-ідеологічними ознаками.

Для широкого загалу.

ББК 66.61(2)8+66.0

ISBN 966-608-517-8

© Г. В. Щокін, 2005
© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ВСТУП

Більшовизм — це різновид тоталітарної ідеології, що прагне побудови тоталітарної держави, яка характеризується тотальним контролем над усіма сферами суспільного життя, фактичною ліквідацією конституційних прав і свобод, масовими репресіями проти великих соціальних груп та окремих людей. Різновидами тоталітаризму були в ХХ столітті: комуністичний режим в СРСР, фашизм в Італії, нацизм в Німеччині, франкізм в Іспанії. Сьогоднішнім різновидом тоталітаризму, на думку багатьох дослідників, є сіоністський режим, встановлений в державі Ізраїль.

Будь-яка ідеологія, як система світоглядних поглядів на суспільне буття, не виникає на порожньому місці, а завжди ґрунтується на різних попередніх релігійно-етичних системах, в межах яких і визрівали ті чи інші сучасні ідеології. Загальною основою тоталітаризму сприймають ідеологію соціалізму, що прагне тотального одержавлення життя суспільств шляхом авторитаризму та встановлення диктатури. Основоположником “наукового” соціалізму визнають **Карла Маркса** (1818–1883) — німецького єврея, онука ортодоксального рабина, який згодом захопився сатанізмом і поступово прийшов до соціалізму. Людиною, котра відіграла найважливішу роль у житті Маркса і змусила його прийняти соціалістичні ідеї, був **Мойсей Гесс** (1812–1875). Його вважають засновником німецької соціал-демократичної партії, засновником сучасного соціалізму, який започаткував також **сіонізм** — єврейський різновид расизму. У своїй головній праці “Рим і Єрусалим” (1862 р.) М. Гесс зазначав: “Насамперед — расова боротьба. Боротьба класів є другорядною”. Таким чином, М. Гесс, учнем і послідовником якого став його одноплемінник К. Маркс, створив теорію расово-класової боротьби, що згодом знайшла своє втілення в ідеологіях сіонізму та соціалізму [4, 8; 17, 220].

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ РСДРП(б)

Саме на основі соціалістичної ідеології була створена 1898 року Російська соціал-демократична робітничка партія (РСДРП), яку навесні 1917 р. перейменовано на РСДРП (більшовицьку), потім на Російську (РКП(б) та Всесоюзну комуністичну партію (ВКП(б), 1925 р.), а в 1952 р. — на Комуністичну партію Радянського Союзу (КПРС). Склад Центрального Комітету РСДРП(б) був таким [2; 5]:

Бронштейн (Троцький) Лев Давидович (1879–1940) — єврейський діяч соціал-демократичного руху з 1896 р. В 1905 р. розробив теорію “перманентної” (безперервної) революції, згідно з якою пролетаріат Росії, здійснивши буржуазний, розпочне соціалістичний етап революції, що перемаже за допомогою світового пролетаріату. Практичне втілення цієї “теорії” спричинили більшовицькі заклоти в Росії, Німеччині та Угорщині, в результаті яких створено “радянські республіки” на чолі з єврейськими революціонерами. Троцький був безпосереднім організатором російської революції 1905–1907 рр., фактичним лідером Петербурзької ради робітничих депутатів, редактором газети “Известия”. Належав до найрадикальнішого крила РСДРП, в 1908–1912 рр. — редактор провідної більшовицької газети “Правда”. В 1917 р. він — голова Петроградської ради робітничих і солдатських депутатів, один з керівників жовтневого збройного перевороту. В 1917–1918 рр. Троцький був народним комісаром (міністром) закордонних справ, у 1918–1925 рр. — нарком по військових справах та голова Реввоенсовета (РВС) Російської Республіки. Троцький — організатор Червоної Армії і особисто керував її діями в роки громадянської війни, широко застосовуючи масові репресії. Він був членом Центрального комітету більшовицької партії в 1917–1927 рр., членом Політбюро ЦК в жовтні 1917 р. та в 1919–1926 рр. У результаті боротьби з *Й. Сталіним* (Джугашвілі) за лідерство в більшовизмі Троцький у 1927 р. був виключений з партії та висланий в Алма-Ату, в 1929 р. — за кордон. Ініціа-

тор створення IV Інтернаціоналу (1938 р.). В 1940 р. вбитий у Мексиці агентом НКВД *Р. Меркадером*.

Ульянов-Бланк (Ленін) Володимир Ілліч (1870–1924) — син інспектора народних училищ Іллі Ульянова та єврейки Марії Бланк (тобто, за юдейськими законами, є “повноцінним” євреєм). Старший брат Леніна-Бланка страчений в 1887 р. за участь у замаху на російського царя Олександра III. Отримав юридичну освіту (1891 р.), був помічником присяжного повіреного. В 1895 р. брав участь у створенні “Союзу боротьби за визволення робочого класу”, заарештований та висланий в Сибір. У 1900 р. виїхав за кордон, де разом з Г. Плехановим започаткував видання газети “Іскра”. На II з’їзді РСДРП (1903 р.) очолив партію більшовиків. У 1905–1907 рр. — один з організаторів революційного заклоту в Росії разом з Троцьким. У 1907–1917 рр. — в еміграції. В 1917 р. очолив керівництво жовтневим повстанням в Петрограді, після чого обраний головою Ради народних комісарів (тодішній уряд — СНК) та водночас (з 1918 р.) — головою Ради робітничої і селянської оборони (з 1919 р. — СТО), членом Всеросійського центрального виконавчого комітету (ВЦИК, потім ЦИК СРСР). У 1918 р. тяжко поранений єврейською “соціал-революціонеркою” *Ф. Каплан*. Один з організаторів кривавої ВЧК — “надзвичайної комісії по боротьбі з контрреволюцією та саботажем”, а також концентраційних таборів (разом з *Троцьким* та *Дзержинським*). Ленін-Бланк широко застосовував методи насилля та репресій проти духовенства, опозиційних партій, інтелігенції, козацтва, селянства та інших соціальних верств і груп. У 1922 р. тяжко захворів і вже не брав участі в політичній діяльності до своєї смерті в 1924 р. За деякими даними (наприклад, В. Володського [4]), хвороба Леніна-Бланка — наслідок давнього зараження сифілісом. Існує думка, що лідер більшовизму був гомосексуалістом [7; 9], а його одруження з Надією Костянтинівною Крупською (за деякими даними, справжнє прізвище *Фішберг*, партійні клички “Риба” або “Мінога” [20]) носило формальний характер.

Зинов'єв (Радомисльський) Григорій Євсейович (1883–1936) — єврей, учасник революції 1905–1907 рр. З грудня 1917 р. — голова Петроградської ради, 1919–1926 рр. — голова Виконкому Комуністичного Інтернаціоналу (всесвітньої комуністичної організації), гомосексуальний партнер Леніна-Банка [7]. У 1923–1924 рр. разом з *Й. Сталіним* та *Л. Каменєвим* боровся проти Л. Троцького, але в 1926 р. все одно відсторонений від керівництва Петроградською радою і Виконкомом Комінтерну. В 1934 р. Зинов'єва-Радомисльського заарештовують, а в 1936 р. засуджують до смертної кари. Він один з чільних організаторів більшовицького заклоту, член ЦК партії більшовиків у 1907–1927 рр., член Політбюро ЦК у жовтні 1917 р. та в 1921–1926 рр.

Ларін (Лур'є) Михайл Зальманович (1882–1932) — активний революціонер єврейського походження, економіст, тесть іншого відомого революціонера — *М. Бухаріна*. Був провідником ідеї створення в 20-ті роки ХХ ст. Єврейської радянської соціалістичної республіки на території Кримського півострова.

Криленко Микола Васильович (1885–1938) — мав, за деякими даними, єврейське походження [20]. Під час жовтневого перевороту 1917 р. був членом Петроградського ВРК (військово-революційного комітету). В 1917–1918 рр. — нарком у військових та морських справах, Верховний головнокомандуючий. З 1918 р. він у Верховному революційному трибуналі при ВЦИК, з 1928 р. — прокурор РСФСР, з 1931 р. — нарком юстиції РСФСР, з 1936 р. — СРСР. Згодом репресований.

Луначарський Анатолій Васильович (1875–1933) — революціонер, що також, за деякими даними, мав єврейське походження. Його дружиною була єврейка *Розенель* [20]. З 1917 р. — нарком освіти, з 1929 р. — голова Вченого комітету при ЦИК СРСР, у 1933 р. — повноважний представник СРСР в Іспанії.

Урицький Мойсей Соломонович (1873–1918) — єврейський революціонер, юрист. З жовтня 1917 р. — член Військово-революційного більшовицького центру по керівництву збройним переворотом у Петрограді. З березня 1918 р. — голова

Петроградської ЧК, що широко та безконтрольно застосовувала методи насильства і репресій. Вбитий єврейським “соціал-революціонером”, що спричинило “червоний терор”, внаслідок якого замучено і знищено десятки тисяч безвинних людей.

Володарський В. (Гольдштейн М. М.) (1891–1918) — єврей, член партії більшовиків з 1917 р., член Петроградського комітету більшовицької партії та Президії Петроградської ради робітничих і солдатських депутатів, член ЦИК першого скликання. Після жовтневого перевороту — нарком у справах преси, агітації і пропаганди. Делегат II–IV з’їздів Советов, член Президії ВЦИК. Володарський-Гольдштейн також вбитий “соціал-революціонером”, що разом із вбивством Урицького спричинило широкомасштабний “червоний терор”.

Каменєв (Розенфельд) Лев Борисович (1883–1936) — єврейський революціонер, з листопада 1917 р. — голова ВЦИК. В 1918–1926 рр. — голова Моссовета. У квітні 1922 р. запропонував призначити генеральним секретарем ЦК РКП(б) *Й. Сталіна*. У 1923–1926 рр. Каменєв-Розенфельд був заступником голови Ради народних комісарів (уряду) СРСР та водночас заступником, а з 1924 р. — головою СТО (“Союз праці та оборони”, 1922–1926 рр.). У 1923–1926 рр. обіймав також посаду директора Інституту Леніна, був на дипломатичній та іншій адміністративній роботі. Член ЦК більшовицької партії в 1917–1927 рр. , член Політбюро ЦК в жовтні 1917 р. та в 1919–1925 рр. У 1935 р. засуджений та в 1936 р. розстріляний.

Свердлов Яків Михайлович (1885–1919) — єврейський революціонер, учасник революції 1905–1907 рр. на Уралі. З 1912 р. — член ЦК РСДРП. У 1917 р. член Петроградського більшовицького центру по керівництву збройним переворотом, член військово-революційного комітету (ВРК). З листопада 1917 р. Свердлов — голова ВЦИК і водночас секретар ЦК більшовицької партії.

Стеглов (Нахамкіс) Юрій Михайлович (1873–1941) — єврейський революціонер. У 1917 р. — член виконкому Петро-

градської ради, редактор “Известий” та інших більшовицьких видань. Згодом репресований.

Радек (Собельсон) Карл Бернгардович (1885–1939) — єврейський діяч міжнародного соціал-демократичного руху (Польща, Німеччина). Член ЦК більшовицької партії, член та секретар Виконкому Комінтерну (1920–1924). Репресований.

Були й інші члени ЦК РСДРП(б), також переважно єврейського походження. Наприклад, **Пятаков Георгій Леонідович** (1890–1937) — комісар Народного банку в 1917–1918 рр., голова Тимчасового робітничо-селянського уряду України. З 1920 р. заступник голови Держплану РСФСР, з 1923 р. — заступник голови ВСНХ СРСР. У 1927 р. — торгпред у Франції, потім заступник та голова Держбанку СРСР (1928–1929). У 1932–1936 рр. — заступник та перший заступник наркома важкої промисловості СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1923–1927 рр. Репресований.

ПОЛІТБЮРО ЦК РКП(б)

Вперше Політбюро було створено на засіданні ЦК РСДРП(б) 10 жовтня 1917 р. у складі: В. Ленін, А. Бубнов, Г. Зинов'єв, Л. Каменєв, Г. Сокольников, Й. Сталін, Л. Троцький [19]. Тут новими для нас прізвищами є Бубнов, Сокольников та Сталін. Розглянемо їх [2; 15].

Бубнов Андрій Сергійович (1884–1938) — більшовик з 1903 р., один з керівників жовтневого перевороту 1917 р., член Петроградської ВРК. З 1924 р. начальник Політуправління Червоної армії і член Революційно-військового совета (РВС) СРСР. У 1929–1937 рр. — нарком освіти РСФСР. Член ЦК більшовицької партії в 1917–1918 рр., а також в 1924–1937 рр. Член Політбюро ЦК у жовтні 1917 р., член Оргбюро ЦК у 1924–1934 рр. У 1925 р. секретар ЦК. Репресований.

Сокольников (Бриліант) Григорій Якович (1888—1939) — єврейський революціонер, який в 1918 р. був головою більшо-

вицької делегації, що підписала з німцями Брестську угоду. З 1920 р. Сокольников-Бриліант — голова Туркестанської комісії ВЦИК та Ради народних комісарів РСФСР. У 1921 р. — заступник наркома, у 1922–1928 рр. — нарком фінансів. Учасник Гаазької конференції 1922 р. З 1926 р. — заступник голови Держплану, а з 1928 р. — голова Нафтосиндикату. З 1929 р. на дипломатичній роботі, в 1935–1936 рр. — перший заступник наркома легкої промисловості СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1917–1919 рр. та в 1922–1930 рр., кандидат у члени Політбюро ЦК РКП(б) у 1924–1925 рр. Репресований.

Сталін (Джугашвілі) Йосип Віссаріонович (кличка Коба) (1878–1953) — більшовицький диктатор. Найімовірніше, грузинсько-єврейського походження, оскільки його прізвище Джугашвілі деякі дослідники інтерпретують як “син єврея” (джуга, джухур — це самоназва етнолінгвістичної групи гірських євреїв Росії [11, 139]). Походив з сім'ї чоботаря, виключений з православної духовної семінарії (1899 р.). У соціал-демократичному русі з 1898 р., з 1903 р. — більшовик. У 1906–1907 рр. керував проведенням експропріації (тобто озброєними бандитськими нападами) на Закавказзі. Кілька разів був заарештований та засланий. З 1912 р. член ЦК більшовицької партії, з 1917 р. — Політбюро ЦК та Військово-революційного центру. У 1917–1922 рр. Сталін-Джугашвілі — нарком у справах національностей і водночас нарком держконтролю (1919–1922). У 1922–1953 рр. — генеральний секретар ЦК комуністичної партії, організатор тоталітарного режиму в СРСР, ініціатор масового терору. З 1941 р. — голова Ради міністрів СРСР, в роки війни з Німеччиною (1941–1945) — голова Державного комітету оборони, нарком оборони, верховний головнокомандуючий.

Як постійний діючий орган Політбюро почало функціонувати з березня 1919 р. Його членами стали: В. Ленін (в партії з 1893 р., водночас голова уряду), Л. Каменєв (в партії з 1901 р., водночас голова Моссовета), Н. Крестинський (в партії з 1903 р., секретар ЦК), Й. Сталін (в партії з 1898 р., нарком у справах

національностей), Л. Троцький (з 1897 р., нарком у військових та морських справах, голова Реввоенсовета республіки). Кандидатами у члени Політбюро були обрані: М. Бухарін (з 1906 р., редактор газети “Правда”), Г. Зинов’єв (з 1901 р., голова Петроградського совета і голова Виконкому Комінтерну), М. Калінін (з 1898 р., голова ВЦИК після смерті *Я. Свердлова* [19]). Новими для нас є прізвища Крестинського, Бухаріна і Калініна.

Крестинський Микола Миколайович (1883–1938) — прихильник *Троцького*. З 1918 р. — нарком фінансів, з 1921 р. — повноважний представник РСФСР у Німеччині, з 1930 р. — заступник, перший заступник наркома іноземних справ СРСР. У 1937 р. Крестинський — заступник наркома юстиції Радянського Союзу. Член ЦК більшовицької партії в 1917–1921 рр. Член Політбюро, Оргбюро та секретар ЦК в 1919–1921 рр. Член ВЦИК, ЦИК СРСР. Репресований.

Бухарін Микола Іванович (1888–1938) — учасник революції 1905–1907 рр. і жовтневого перевороту 1917 р. У 1918–1929 рр. — редактор більшовицької газети “Правда” і водночас член Виконкому Комінтерну (1919–1929). У 1929–1932 рр. — член Президії Вищої ради народного господарства (ВСНХ) СРСР, з 1932 р. — член колегії наркомату важкої промисловості. У 1934–1937 рр. редактор більшовицької газети “Известия”. Член ЦК більшовицької партії в 1917–1934 рр. (в 1934–1937 рр. — кандидат у члени ЦК). Член Політбюро ЦК в 1924–1929 рр. (кандидат у 1919–1924 рр.) Кандидат у члени Оргбюро ЦК у 1923–1924 рр. Репресований. Був одружений з єврейкою Гуревич (Гурвич) Есфір’ю Ісаївною (перший шлюб) та з донькою єврейського революціонера *Ларіна* (*Лур’є*) другим шлюбом.

Калінін Михайло Іванович (1875–1946) — голова ВЦИК (з 1922 р. ЦИК) СРСР з 1919 р. З 1938 р. голова Президії Верховної Ради СРСР. Член ЦК більшовицької партії з 1919 р., Член Політбюро з 1926 р. (кандидат з 1919 р.). Входив до найближчого оточення Й. Сталіна, був одружений з єврейкою *Лорберг* [20].

У 1921 р. Пленум ЦК Російської комуністичної партії (РКП(б)) затвердив Політбюро у такому складі: Ленін, Каменєв, Зинов'єв, Сталін, Троцький, а кандидатами — Бухаріна, Калініна та Молотова (член партії з 1906 р., секретар ЦК РКП(б)) [19].

Молотов (Скрябін) В'ячеслав Михайлович (1890–1986) — член Петроградського ВРК під час жовтневого перевороту 1917 р. У 1920–1921 рр. був секретарем ЦК КП(б) України, в 1921–1930 рр. — секретарем ЦК ВКП(б) та водночас першим секретарем московського міськкому більшовицької партії. У 1930–1941 рр. Молотов-Скрябін — голова уряду та СТО СРСР (до 1937 р.). З 1941 р. — заступник голови, в 1942–1957 рр. — перший заступник голови уряду (водночас, в 1941–1945 рр. — заступник голови Державного комітету оборони, тобто *Й. Сталіна*). У 1939–1949 рр. і в 1953–1956 рр. він ще й нарком (міністр) закордонних справ. Член ЦК партії більшовиків у 1921–1957 рр. (з 1957 р. посол у Монголії). Входив до найближчого оточення Й. Сталіна та був одружений з єврейкою *Карп* (Карповська, вона ж *Жемчужина*) Поліною Семенівною. Їхній онук сьогодні часто запрошуваний на російсько-єврейські телеканали політолог *Никонов*.

У 1922 р. до вищеперелічених членів Політбюро додалися ще двоє: О. Риков (у партії більшовиків з 1899 р., голова ВСНХ, заступник голови уряду та СТО); М. Томський (в партії з 1904 р., голова профспілок — ВЦСПС) [19].

Риков Олексій Іванович (1881–1938) — учасник революції 1905 р. та перевороту 1917 р., нарком внутрішніх справ у першому радянському уряді (1917 р.). У 1918–1921 рр. та в 1924–1928 рр. — голова ВСНХ та водночас з 1921 р. — заступник голови Ради народних комісарів та СТО. У 1924–1930 рр. голова уряду (СНК) СРСР та водночас голова уряду РСФСР (1924–1929). У 1926–1930 рр. обіймав також посаду голови СТО. У 1931–1936 рр. нарком зв'язку СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1905–1907 рр., в 1917–1918 рр. та в 1920–1934 рр. (кандидат у члени ЦК в 1907–1912 рр., 1934–1937 рр.). Член По-

літбюро ЦК в 1922–1930 рр., член Оргбюро ЦК в 1920–1924 рр. Репресований. Був одружений з єврейкою *Маршак* Ніною Семенівною [2; 20].

Томський (Єфремов) Михайло Павлович (1880–1936) — голова радянських профспілок (ВЦСПС) у 1919–1929 рр. У 1929–1930 рр. був заступником голови ВСНХ СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1919–1934 рр. Член Політбюро ЦК в 1922–1930 рр. Покінчив життя самогубством [2].

У 1923 р. Політбюро ЦК РКП(б) складалося з таких членів: Ленін, Зинов'єв, Риков, Каменєв, Сталін, Томський, Троцький та кандидатів — Бухарін, Калінін, Молотов, Рудзутак (в партії з 1905 р., нарком шляхів сполучення) [19].

Рудзутак Ян Ернестович (1887–1938) — генеральний секретар ВЦСПС у 1920–1923 рр., у 1923–1924 рр. — секретар ЦК РКП(б). У 1924–1930 рр. — нарком шляхів сполучення, у 1926–1937 рр. — заступник голови СНК та СТО СРСР. Водночас у 1931–1934 рр. обіймав посади голови Центрального контрольного комітету (ЦКК) ВКП(б) та наркома робітничо-селянської інспекції (РКИ). Член ЦК більшовицької партії в 1920–1937 рр., член Політбюро ЦК у 1926–1932 рр. Репресований.

У 1924 р., після смерті В. Леніна, Пленумом ЦК РКП(б) було затверджено Політбюро в такому складі: Бухарін, Зинов'єв, Каменєв, Риков, Сталін, Томський, Троцький та кандидати — Калінін, Молотов, Рудзутак, Сокольников, Держинський (в партії з 1895 р., голова ВСНХ) і Фрунзе (в партії з 1904 р., заступник голови Реввоєнсовета СРСР [19].

Держинський Фелікс Едмундович (1877–1926) — революціонер польсько-єврейського походження (батько Едмунд Йосипович, мати — Руф). Один з керівників революції 1905–1907 рр. у Варшаві. У жовтні 1917 р. був членом більшовицького Військово-революційного центру та Петроградського ВРК. З 1917 р. — голова ВЧК (з 1922 р. ГПУ, ОГПУ) та нарком внутрішніх справ РСФСР у 1919–1923 рр. Водночас обіймав посади наркома шляхів сполучення

(з 1921 р.) та голови ВСНХ СРСР (з 1924 р.). Член ЦК більшовицької партії в 1907–1912 рр. та з 1917 р. З 1924 р. кандидат у члени Політбюро. Був одружений з єврейкою *Мушкат* Софією Сигізмундівною [2; 20].

Фрунзе Михайло Васильович (1885–1925) — більшовицький діяч. У 1905 р. керував страйком в Іваново-Вознесенську. У роки громадянської війни командував арміями та фронтами. У 1924–1925 рр. — заступник голови і голова РВС СРСР, заступник наркома і нарком у військових та морських справах (водночас начальник штабу Червоної армії та начальник військової академії). Член ЦК РКП(б) з 1921 р., кандидат у члени Політбюро з 1924 р. [2].

У 1926 р. було затверджено Політбюро у такому складі: Бухарін, Зинов'єв, Калінін, Молотов, Риков, Сталін, Томський, Троцький та Ворошилов (у партії з 1903 р., нарком у військових та морських справах, голова РВС СРСР). Кандидати в члени Політбюро: Держинський (помер у 1926 р.), Каменєв, Рудзутак, Петровський (у партії з 1897 р., голова ЦИК Української РСР) та Угланов (у партії з 1907 р., секретар ЦК ВКП(б) [19]. Таким чином, новими членами та кандидатами стали Ворошилов, Петровський та Угланов.

Ворошилов Климент Єфремович (1881–1969) — активний учасник громадянської війни, більшовицький діяч. З 1925 р. — нарком у військових та морських справах, голова РВС СРСР. З 1940 р. — заступник голови уряду СРСР. У 1953–1960 рр. — голова президії Верховної Ради СРСР. Член Політбюро в 1926–1960 рр. Входив до найближчого оточення Й. Сталіна. Був одружений з єврейкою *Горбман* Єлизаветою (Голді) Давидівною [2; 20].

Петровський Григорій Іванович (1878–1958) — більшовицький діяч. З 1917 р. — нарком внутрішніх справ РСФСР. У 1919 р. — голова Всеукраїнського ревкому. У 1919–1938 рр. — голова Всеукраїнського центрального виконавчого комітету (ВУЦИК). Член ЦК більшовицької партії в 1921–1939 рр., кандидат у члени Політбюро в 1926–1939 рр. [2].

Угланов Микола Олександрович (1886–1937) — більшовицький діяч. У 1924–1929 рр. був секретарем ЦК РКП(б) та водночас у 1924–1928 рр. — першим секретарем московського міськкому партії. У 1928–1930 рр. — нарком праці СРСР. Кандидат у члени Політбюро в 1926–1929 рр. Репресований [2].

У 1926 р. з Політбюро був виведений Г. Зинов'єв, а замість нього введений Я. Рудзутак. Був також затверджений новий склад кандидатів у члени Політбюро: Г. Петровський, М. Угланов та А. Андреев (у партії з 1914 р., секретар ВЦСПС), Л. Каганович (з 1911 р., генеральний секретар ЦК КП(б) України), С. Кіров (з 1904 р., перший секретар Ленінградського обкому ЦК ВКП(б), А. Мікоян (з 1915 р., нарком торгівлі), Г. Орджонікідзе (з 1903 р., секретар Закавказького крайкому ВКП(б). У тому ж 1926 р. Л. Троцький був виведений зі складу членів Політбюро, а Л. Каменев — зі складу кандидатів [19]. Новими у складі Політбюро стали, таким чином, Андреев, Каганович, Кіров, Мікоян та Орджонікідзе.

Андреев Андрій Андрійович (1895–1971) — секретар ЦК ВКП(б) в 1924–1925 рр. З 1930 р. стає головою ЦКК, наркомом РКІ та заступником голови уряду СРСР. З 1931 р. — нарком шляхів сполучення. З 1935 р. знову секретар ЦК ВКП(б) та водночас нарком землеробства (1943–1946). У 1939–1952 рр. — голова Комісії партійного контролю (КПК) при ЦК ВКП(б). Член ЦК більшовицької партії в 1920–1921 рр. та в 1922–1960 рр. Член Політбюро в 1932–1952 рр. Був одружений з єврейкою *Хазан Дорою Мойсеївною* [2; 20].

Каганович Лазар Мойсейович (1893–1991) — єврейсько-більшовицький діяч. У 1925–1928 рр. та в 1947 р. був першим секретарем ЦК КП(б) України. У 1928–1939 рр. — секретар ЦК РКП(б) та водночас у 1930–1935 рр. — секретар московського комітету більшовицької партії. У 1935–1944 рр. був також наркомом шляхів сполучення і з 1938 р. — заступником голови уряду (СНК) СРСР. З 1947 р. він заступник, а в 1953–1957 рр. — перший заступник голови Ради міністрів СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1924–1957 рр., член Політбюро ЦК в

1930–1957 рр. Входив до найближчого оточення Сталіна і був одним з найактивніших організаторів масових репресій 1930 — початку 1950 рр. Старший брат Лазара Кагановича **Каганович Михайло Мойсейович** (1888–1941) з 1932 р. обіймав посади заступника наркома важкої промисловості СРСР, з 1936 р. — заступника наркома, а з 1937 р. — наркома оборонної промисловості. У 1939–1940 рр. — нарком авіаційної промисловості. Покінчив життя самогубством [1].

Кіров (Костриков) Сергій Миронович (1886–1934) — більшовицький діяч. З 1921 р. був першим секретарем ЦК КП Азербайджану, з 1926 р. — перший секретар Ленінградського обкому та міськкому партії, а також Північно-Західного бюро ЦК ВКП(б) (водночас секретар ЦК). Член ЦК РКП(б) з 1923 р. (кандидат з 1921 р.), член Політбюро з 1930 р. (кандидат з 1926 р.). Вбитий комуністом *Ніколаєвим* у 1934 р., що спричинило нову хвилю “червоного терору”. Кіров був одружений з єврейкою *Маркус* Марією Львівною. Дружиною його вбивці Ніколаєва також була єврейка — *Драуль* Мільда [2; 20].

Мікоян Анастас Іванович (1895–1978) — більшовицький діяч вірменського походження. У 1926–1964 рр. був наркомом торгівлі, наркомом постачання, наркомом харчової промисловості та водночас (з 1937 р.) — заступником голови уряду СРСР (з 1955 р. — перший заступник). У 1964–1965 рр. — голова Президії Верховної Ради СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1923–1976 рр., член Політбюро в 1935–1966 рр. (кандидат з 1926 р.). Входив до найближчого оточення Сталіна та підтримував масові репресії в 30-ті роки [1].

Орджонікідзе Григорій Костянтинович (Серго) (1886–1937) — більшовицький діяч грузинського походження. Учасник жовтневого перевороту 1917 р. З 1920 р. — голова Кавказького бюро ЦК РКП(б). У 1922–1926 рр. — перший секретар Закавказького та Північно-Кавказького крайкомів партії більшовиків. З 1926 р. — голова ЦКК ВКП(б) та нарком РКИ СРСР, водночас заступник голови уряду і СТО СРСР. З 1930 р. — голова ВСНХ, а з 1932 р. — нарком важкої промисловості СРСР.

Член ЦК більшовицької партії в 1912–1917 рр., в 1921–1927 рр. та в 1934 р. Член Політбюро з 1930 р. (кандидат з 1926 р.). Покінчив життя самогубством [2].

У 1927 р. Політбюро було затверджено у такому складі: Бухарін, Ворошилов, Калінін, Молотов, Риков, Рудзутак, Сталін, Томський та Куйбишев (в партії з 1904 р., голова ВСНХ СРСР). Кандидатами в члени Політбюро були затверджені Андреев, Каганович, Кіров, Мікоян, Петровський, Угланов, а також Косіор (в партії з 1907 р., секретар ЦК ВКП(б) та Чубар (з 1907 р., голова уряду України) [19]. Таким чином, новими членами та кандидатами стали Куйбишев, Косіор і Чубар.

Куйбишев Валеріан Володимирович (1888–1935) — більшовицький діяч. У 1922 р. — секретар ЦК, з 1923 р. — голова ЦКК РКП(б), водночас нарком РКИ та ще й заступник голови уряду та СТО СРСР (1926 р.). У 1926 р. призначений головою ВСНХ СРСР. З 1930 р. — голова Держплану СРСР, заступник голови уряду та СТО. Член ЦК більшовицької партії в 1922–1923 рр. та з 1927 р. Член Політбюро з 1927 р. [1]. Куйбишев був одружений з єврейкою Євгенією *Коган* [2; 20].

Косіор Станіслав Вікторович (1889–1939) — більшовицький діяч. У 1919–1920 рр. був секретарем ЦК КП(б) України. З 1922 р. — секретар Сибірського бюро РКП(б). З 1928 р. стає генеральним (першим) секретарем ЦК КП(б) України. У 1938 р. — заступник голови уряду (СНК) СРСР, голова Комісії радянського контролю при СНК. Член Політбюро з 1930 р. (кандидат з 1927 р.). Репресований [2].

Чубар Влас Якович (1891–1939) — більшовицький діяч. У 1918–1923 рр. — член Президії ВСНХ РСФСР та водночас (з 1920 р.) — член Ревкому Української ССР, голова ВСНХ України. З 1923 р. стає головою уряду УССР. У 1934–1938 рр. — заступник голови уряду та СТО СРСР. Водночас — нарком фінансів СРСР (1937–1938), член ЦК ВКП(б) з 1921 р. Член Політбюро в 1935–1938 рр. Репресований [2].

ОРГБЮРО ЦК РКП(б)

VIII з'їзд РКП(б), що відбувся в березні 1919 р., затвердив структуру Центрального комітету своєї партії, яка складалася з Політбюро, Оргбюро та Секретаріату. На Оргбюро була покладена організаційна та кадрова робота. Перше Оргбюро складалося з 6 осіб [18]:

- Белобородов О. Г. (в партії з 1907 р., голова В'ятського губревкому, з 1919 р. — уповноважений СТО на Дону);
- Крестинський М. М. (див. вище);
- Серебряков Л. П. (з 1905 р., член Президії ВЦИК, з 1919 р. — секретар ЦК РКП(б);
- Сталін Й. В. (див. вище);
- Стасова О. Д. (з 1898 р., відповідальний секретар ЦК РКП(б);
- Муранов М. К., був обраний кандидатом в Оргбюро (в партії з 1904 р., відповідальний інструктор ЦК РКП(б).

Познайомимося з деякими членами Оргбюро ближче [2].

Белобородов Олександр Георгійович (1891–1938) — більшовицький діяч єврейського походження. У 1918 р. — голова виконкому Уральської облради, який підписав за вказівкою Я. Свердлова рішення облради про розстріл останнього російського царя Миколи II та його сім'ї. Згідно з оприлюдненими даними в цьому вбивстві брали участь 11 більшовиків, з яких тільки троє мали російське походження, а переважну більшість склали євреї (Белобородов-Вайзбард, Юровський Яків Мовшевич, Голощокін Шая Ісакович, Войков (Вайнер) Пінхус Лазарович, Дідковський та ін. [13]. У 1923–1927 рр. Белобородов був наркомом внутрішніх справ РСФСР. Репресований.

Серебряков Леонід Петрович (1890–1937) — більшовицький діяч. У 1918–1919 рр. — секретар московського обласного бюро РКП(б). У 1919 р. — член та секретар Президії ВЦИК, водночас член РВС Південного фронту. У 1920–1921 рр. — секретар ЦК РКП(б), начальник політуправління РВС Ра-

дянської Республіки. Член ЦК більшовицької партії в 1919–1921 рр. Репресований.

Стасова Олена Дмитрівна (1873–1966) — більшовичка, секретар ЦК РКП(б) у 1917–1920 рр. У 1921–1926 рр. працює в апараті Виконкому Комінтерну. Член ЦК більшовицької партії в 1918–1920 рр.

У 1919 р. до складу Оргбюро був введений М. Калінін — голова ВЦИК. Між з'їздами РКП(б) в Оргбюро також вводились Ф. Держинський, Л. Каменєв, Л. Троцький та Х. Раковський (в партії з 1917 р., голова Совнаркому України) [18].

Раковський Християн Георгійович (1873–1941) — учасник соціал-демократичного руху з 1889 р. У 1918 р. — голова Тимчасового революційного уряду України. У 1919–1923 рр. — голова Совнаркому Української ССР. З 1923 р. — посол у Великій Британії, в 1925–1927 рр. — у Франції [2]. Єврейський більшовик, масон [14, 396). Репресований.

У 1920 р. Пленум ЦК РКП(б) обрав Оргбюро у складі Крестинського, Рикова, Серебрякова, Сталіна та Преображенського (в партії з 1903 р., секретар ЦК РКП(б). Кандидатом був обраний Ф. Держинський [18].

Преображенський Євген Олександрович (1886–1937) — більшовицький діяч, економіст. У 1920–1921 рр. був секретарем ЦК РКП(б), а після 1921 р. перебував на господарській та дипломатичній роботі. Репресований [2].

У 1921 р. Оргбюро складалося із 10 осіб: Молотов, Риков, Сталін, Томський, а також Комаров (член партії з 1909 р., голова Петроградської ЧК, потім секретар Петроградського облвиконкому), Михайлов (в партії з 1915 р., секретар ЦК РКП(б), Ярославський (в партії з 1898 р., секретар ЦК РКП(б). Кандидатами в члени Оргбюро стали Держинський, Калінін та Рудзутак [18].

Ярославський Омелян Михайлович (Губельман Міней Ізраїлович) (1878–1943) — більшовицький діяч, радянський академік. У 1921–1922 рр. був секретарем ЦК РКП(б), у 1923–1924 рр. — секретарем ЦКК більшовицької партії. Член ЦК в

1921–1923 рр. Активний борець з християнством [2]. У цьому ж 1921 р. були затверджені нові кандидати в члени Оргбюро [18]:

Залуцький П. А. — секретар Президії ВЦИК, більшовик з 1907 р.;

Кутузов І. І. — голова ЦК союзу робітників-текстильників, в партії з 1917 р.;

Шмідт В. В. (1886–1938) — секретар ВЦСПС (1918 р.), нарком праці (1918–1928), заступник голови СНК та СТО (1928–1930). Репресований [2].

У 1922 р. членами Оргбюро стали Андрєєв, Держинський, Куйбишев, Молотов, Риков, Сталін, Томський, а кандидатами — Калінін, Рудзутак та І. А. Зеленський (в партії з 1906 р., секретар Московського комітету РКП(б)). У 1923 р. до складу Оргбюро були введені Зинов'єв та Троцький, а кандидатами — Бухарін та І. І. Короткова (в партії з 1905 р., завідувачка організаційно-інструкторського відділу ЦК РКП(б) [18].

У **1924 р.** членами Оргбюро ЦК компартії були: Андрєєв, Бубнов, Ворошилов, Зеленський, Каганович, Калінін, Молотов, Сталін, а також А. Догадов (в партії з 1905 р., секретар ВЦСПС). К. Ніколаєва (з 1909 р, завідувачка відділу робітниць ЦК РКП(б) та О. Смирнов (з 1896 р. в партії, нарком землеробства РСФСР). Кандидати в члени Оргбюро: Держинський, Томський, Фрунзе, а також М. Антипов (в партії з 1912 р., завідувач оргрозподілівідділу ЦК РКП(б), І. Лепсе (з 1904 р., голова ЦК союзу металістів), М. Чаплін (з 1919 р., генеральний секретар ЦК РКСМ — комсомолу) [18]. Таким чином, новими кандидатами та членами Оргбюро стали Догадов, Ніколаєва, Смирнов, Антипов, Лепсе та Чаплін. Найпомітнішим серед них був **Смирнов Олександр Петрович** (1878–1938), який з 1923 р. обіймав посаду наркома землеробства РСФСР та був водночас генеральним секретарем Селянського інтернаціоналу. У 1928–1930 рр. — заступник голови уряду РСФСР та секретар ЦК ВКП(б). Член ЦК партії більшовиків у 1922–1933 рр. Репресований [2].

У 1926 р. членами Оргбюро були такі більшовики: Андреев, Бубнов, Догадов, Косіор, Молотов, Смирнов, Сталін, Угланов, а також А. Артюхіна (в партії з 1910 р., завідувачка відділу робітниць та селянок ЦК РКП(б), Г. Євдокимов (з 1903 р., секретар Ленінградського губкому партії). Е. Квіринг (з 1912 р., заступник голови ВСНХ СРСР). Кандидатами у члени Оргбюро були обрані: І. Лепсе, М. Чаплін, В. Шмідт, а також В. Михайлов та К. Уханов (в партії з 1907 р., голова Моссовета). У цьому ж 1926 р. Пленум ЦК ввів до складу Оргбюро замість Г. Євдокимова М. Шверніка — члена комуністичної партії з 1905 р., секретаря ЦК ВКП(б) [18]. Отже, новими кандидатами та членами Оргбюро стали Артюхіна, Євдокимов, Квіринг, Михайлов, Уханов та Швернік. Найпомітнішими серед них були двоє [2]:

Уханов Костянтин Васильович (1891–1937), який з 1926 р. обіймав посаду голови Моссовета, з 1929 р. — Московського облвиконкому. У 1932–1934 рр. обіймав посаду заступника наркома постачання СРСР, з 1934 р. — нарком місцевої промисловості, з 1936 р. — нарком легкої промисловості Радянського Союзу. Член ЦК більшовицької партії з 1923 р. Репресований.

Швернік Микола Михайлович (1888–1970) в 1925–1927 рр. був секретарем Ленінградського обкому та ЦК РКП(б). У 1927–1928 рр. — секретар Уральського обкому. З 1930 р. він обіймає посаду першого секретаря ВЦСПС. З 1944 р. — голова президії Верховної Ради РСФСР, а з 1946 р. — голова президії Верховної Ради СРСР. З 1953 р. Швернік голова ВЦСПС, а в 1956–1966 рр. — голова КПК при ЦК КПРС. Член Політбюро (Президії) ЦК КПРС у 1952–1953 рр. та в 1957–1966 рр. (кандидат у 1953–1957 рр.).

У 1927 р. до складу Оргбюро замість Шверніка був введений М. Кубяк (в партії з 1898 р., секретар ЦК ВКП(б), а замість Квіринга — М. Рухимович (в партії з 1913 р., заступник голови ВСНХ СРСР). Членами Оргбюро стали також Д. Сулімов (більшовик з 1905 р., заступник наркома шляхів

сполучення СРСР) та І. Москвін (з 1911 р., завідувач оргрозподілівідділу ЦК ВКП(б), а кандидатами — Г. Ломов (з 1903 р. в партії, голова правління тресту “Донвугілля”) та В. Котов (з 1915 р., секретар Московського комітету партії). Отже, склад Оргбюро ЦК ВКП(б) у 1927 р. був таким: члени — Андреев, Артюхіна, Бубнов, Догадов, Косіор, Кубяк, Молотов, Москвін, Рухимович, Сулімов, Смирнов, Сталін, Угланов; кандидати — Ломов, Лепсе, Котов, Михайлов, Чаплін, Шмідт, Уханов [18]. Найвідомішими з нових членів Оргбюро були [2]:

Рухимович Мойсей Львович (1889–1939), який був головою ВСНХ Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР) з 1925 р., а з 1926 р. — заступником голови ВСНХ СРСР. У 1930–1931 рр. він — нарком шляхів сполучення РСФСР, з 1934 р. — заступник наркома важкої промисловості СРСР. У 1936–1937 рр. Рухимович обіймав посаду наркома (міністра) оборонної промисловості СРСР. Член ЦК більшовицької партії в 1924–1937 рр. Репресований.

Сулімов Данило Євгенович (1890–1937) — був головою уряду РСФСР з 1930 р. Член ЦК більшовицької партії з 1923 р. Репресований.

ПЕРШИЙ БІЛЬШОВИЦЬКИЙ УРЯД

У ніч з 24 на 25 жовтня 1917 р. під час роботи II Всеросійського з'їзду совєтов відбулося засідання ЦК РСДРП(б), яке обговорило список членів першого радянського уряду, що і був запропонований з'їзду. Уряд отримав назву Совет народних комісарів (СНК). Головою уряду був обраний Ленін-Бланк (Ульянов), а народними комісарами (міністрами) стали [10]:

- внутрішніх справ — А. Риков;
- землеробства — В. Мілютін;
- праці — А. Шляпников;

- військових та морських справ — В. Антонов-Овсеєнко, М. Криленко, П. Дибенко;
- у справах торгівлі та промисловості — В. Ногін;
- народної освіти — А. Луначарський;
- фінансів — І. Скворцов-Степанов;
- іноземних справ — Л. Троцький;
- юстиції — Г. Опшонов-Ломов;
- продовольства — І. Теодорович;
- пошти та телеграфу — М. Авилов (Глебов);
- у справах національностей — Й. Сталін (Джугашвілі).

Через відсутність наркомів фінансів Скворцова-Степанова та юстиції Опшова-Ломова їх обов'язки були покладені відповідно на В. Менжинського та П. Стучку. У подальшому в складі СНК відбулися нові зміни: обов'язки наркома шляхів сполучення були покладені на М. Єлізарова, а інші призначення отримали М. Криленко та В. Антонов-Овсеєнко (наркомат з військових та морських справ було реорганізовано в два самостійні комісаріати — один з військових, другий — з морських справ, керівниками яких стали М. Подвойський та П. Дибенко). Були також затверджені нові комісаріати — наркомат соціального забезпечення (нарком А. Коллонтай) та наркомат державного контролю (нарком Е. Ессен), а також Вища рада народного господарства (російська абревіатура ВСНХ), яку очолив (на правах наркома) В. Оболенський (М. Осинський). Народним комісаром внутрішніх справ замість А. Рикова був призначений Г. Петровський, наркомом землеробства замість В. Мілютіна — А. Шліхтер, а наркому праці А. Шляпникову доручено очолити також наркомат торгівлі та промисловості (замість В. Ногіна) [10].

Рівно через місяць після створення більшовицького уряду до його складу за рішенням ВЦИК (замість Л. Каменєва головою був обраний Я. Свердлов) увійшли сім представників лівих есерів (“соціал-революціонерів”) [10]:

- нарком землеробства — А. Колегаєв;
- нарком юстиції — І. Штейнберг;

- нарком пошти — П. Прош'ян;
- нарком держмайна — В. Карелін;
- нарком місцевого самоврядування — В. Трутовський;
- двох наркомів без портфеля ввели в комісаріат внутрішніх справ.

У зв'язку з укладенням більшовицькою владою на чолі з Л. Троцьким Брестського мирного договору частина членів СНК на знак протесту заявила про свій вихід з уряду. Зі складу СНК вийшли такі ліві есери: наркоми Штейнберг, Карелін, Колегаєв, Трутовський, Прош'ян та заступники наркомів Шнейдер, Алексеев, Кронік. Про свою відмову брати участь у роботі уряду заявили і так звані ліві комуністи А. Коллонтай, В. Смирнов, П. Дибенко, В. Оболенський. З огляду на це у березні 1918 р. відбулися нові призначення [10]:

- наркомом юстиції замість Штейнберга був затверджений П. Стучка (його заступником — П. Красиков);
- наркомом пошти та телеграфу замість Прош'яна — В. Подбельський;
- наркомом землеробства замість Колегаєва — С. Середа;
- наркомом держмайна замість Кареліна — П. Малиновський;
- головою ВСНХ замість Оболенського — А. Риков.

Таким чином, з березня 1918 р. уряд Советської Республіки став однопартійним, тобто повністю більшовицьким.

З деякими більшовицькими керівниками — членами уряду ми познайомилися раніше, при розгляді керівних органів ЦК комуністичної партії, зокрема з Леніним, Риковим, Криленком, Луначарським, Троцьким, Сталіним, Свердловим, Каменєвим, Смирновим, Петровським. Новими для нас прізвищами є: Мілютін, Шляпников, Антонов-Овсенко, Дибенко, Ногін, Скворцов-Степанов, Оппоков-Ломов, Теодорович, Авилов, Менжинський, Стучка, Єлізаров, Подвойський, Коллонтай, Ессен, Оболенський-Осинський, Шліхтер, Колегаєв, Штейнберг, Прош'ян, Карелін, Трутовський, Подбельський, Середа, Малиновський. Розглянемо найвідоміших з них [2; 10; 20].

- **Авилів Микола Павлович** (1887–1942) — член РСДРП з 1904 р., член ЦК з 1917 р., нарком пошти та телеграфу, в 1918 р. — комісар Чорноморського флоту. З 1921 р. — секретар ВЦСПС, нарком праці України. Репресований.

- **Антонов-Овсєнко (Гук) Володимир Олександрович** (1883–1939) — єврейський більшовик, член РСДРП з 1903 р., один з керівників жовтневого повстання 1917 р. в Петрограді. Учасник революції 1905–1907 рр. У 1917 р. — секретар Петроградського воєнревкому. У громадянську війну член Реввоєнкому республіки, учасник загарбання України. У 1922–1924 рр. він — начальник Політуправління Червоної армії. З 1924 р. — на дипломатичній роботі (у Чехословаччині, Польщі). З 1934 р. Антонов-Овсєнко (Гук) — прокурор РСФСР, а з 1937 р. — нарком юстиції РСФСР. Репресований.

- **Дибенко Павло Юхимович** (1889–1938) — член більшовицької партії з 1912 р., голова Центробалту з 1917 р. Під час жовтневого заколоту член Петроградського Воєнревкому. У 1917–1918 рр. — нарком РСФСР у воєнних та морських справах, з літа 1918 р. — на підпільній роботі в Криму та в Україні. З 1921 р. Дибенко на командирських посадах в Червоній армії. Член ВЦИК (ЦИК) СРСР. Репресований.

- **Єлізаров Марк Тимофійович** (1863–1919) — один з найстаріших єврейських більшовиків (з 1893 р.), учасник революції 1905–1907 рр., жовтневого заколоту в 1917 р. (у Саратові). З листопада 1917 р. — нарком шляхів сполучення РСФСР, з 1918 р. — член колегії наркомату торгівлі та промисловості.

- **Карелін Володимир Олександрович** (1891–1938) — один з організаторів партії лівих есерів, член її ЦК. Член більшовицького ВЦИК, нарком держмайна в 1917 р. Емігрант.

- **Колєгасв Андрій Лукич** (1887–1937) — член партії лівих есерів, в 1917 р. — нарком землеробства РСФСР. У 1918 р. вступив до РКП(б). Під час Громадянської війни член Реввоєнсовета та голова Особливої продовольчої комісії Південного фронту. Член ВЦИК. Репресований.

• **Коллонтай (Домонтович) Олександра Михайлівна** (1872–1952) — єврейська більшовичка (в партії з 1915 р.), учасниця революції 1905–1907 рр. У 1917 р. — член Виконкому Петроградського союзу. Нарком соціального забезпечення РСФСР. Під час громадянської війни Коллонтай-Домонтович — начальник політвідділу Кримської армії, нарком пропаганди України, потім — завідувачка Жіночого відділу ЦК більшовицької партії. З 1923 р. на дипломатичній роботі в Норвегії, Мексиці, Швеції. Член ЦК та ВЦИК.

• **Малиновський Павло Петрович** (1869–1943) — член більшовицької партії з 1904 р., з 1917 р. — член Президії Моссовета, комісар Кремля. У 1918 р. — нарком держмайна.

• **Менжинський В'ячеслав Рудольфович** (1874–1934) — єврейський більшовик, член партії з 1902 р., учасник революції 1905–1907 рр. та жовтневого заколоту 1917 р. в Петрограді. З січня 1918 р. нарком фінансів, в 1918–1919 рр. — генконсул у Берліні, потім нарком РКИ України. З 1919 р. — у керівництві ВЧК, в 1924–1926 рр. — заступник, а в 1926–1934 рр. — голова ОГПУ при ЦИК СРСР. Член ЦИК, член ЦК більшовицької партії з 1927 р. Похований у Кремлівській стіні.

• **Мілюгін Володимир Павлович** (1884–1937) — член більшовицької партії з 1903 р. Нарком землеробства РСФСР, в 1918–1921 рр. — заступник голови ВСНХ, потім заступник голови Держплану. У 1934–1937 рр. — голова Комітету наукових та навчальних закладів при ЦИК СРСР. Член ВЦИК (ЦИК) СРСР, член ЦКК ВКП(б) у 1924–1934 рр. Репресований.

• **Ногін Віктор Павлович** (1878–1924) — член РСДРП з 1893 р., учасник революції 1905–1907 рр., у 1917 р. — один з керівників Моссовета та Воєнревкому. Нарком у справах торгівлі та промисловості, з 1918 р. — заступник наркома праці, член президії ВСНХ. Член ЦК РСДРП(б) (1907 р.), член ВЦК (1917 р.), ЦИК СРСР. Похований у Кремлівській стіні.

• **Оболенський Валеріан Валеріанович (М. Осинський)** (1887–1938) — єврейський більшовик, член партії з 1907 р.,

учасник жовтневого перевороту 1917 р. у Петрограді. У 1917 р. — керуючий Держбанком та водночас член колегії Наркомпроду РСФСР (1917–1920). У 1917–1918 рр. ще й голова ВСНХ. У 1921–1923 рр. — заступник наркома землеробства РСФСР, у 1923–1924 рр. — посол у Швеції, потім у Польщі. З 1925 р. — член президії Держплану СРСР, у 1926–1928 рр. — керуючий Центральним статистичним управлінням (ЦСУ) та водночас (з 1927 р.) голова контрольної ради Наркомфінансів СРСР. З 1929 р. обіймає посаду заступника голови ВСНХ СРСР. Репресований.

- **Подбєльський (Паппієвич) Вадим Миколайович** (1887–1920) — єврейський більшовик, член партії з 1905 р., учасник лютневої революції та жовтневого заколоту 1917 р., член Московського комітету РСДРП(б) та Воєнревкому. У 1918–1920 рр. — нарком пошти та телеграфу РСФСР. Похований у Кремлівській стіні.

- **Подвойський Микола Ілліч** (1880–1948) — член більшовицької партії з 1901 р., один з військових керівників жовтневого перевороту 1917 р. — голова Петроградського Воєнревкому. З листопада 1917 р. — нарком з військових справ РСФСР, потім нарком-воєнмор України (1919 р.). З 1935 р. персональний пенсіонер.

- **Прош'ян Прош Пергевич** (1883–1918) — єврейський есер, учасник жовтневого заколоту 1917 р., з грудня 1917 р. — нарком пошти та телеграфу.

- **Середа Семен Пафнутійович** (1871–1933) — член більшовицької партії з 1903 р., у 1918–1921 рр. нарком землеробства РСФСР, член президії ВСНХ та Держплану (1920–1932). З 1926 р. заступник, а з 1927 р. — керуючий ЦСУ. З 1930 р. — заступник голови Держплану РСФСР, заступник голови СНК РСФСР. Член ВЦИК.

- **Стучка Петро Іванович** (1865–1932.) — член більшовицької партії з 1895 р., голова ЦК Латиської соціал-демократичної робочої партії. У 1918 р. — нарком юстиції РСФСР, член колегії наркомату іноземних справ, голова радянського уряду Латвії

(1918–1920), потім знову нарком юстиції РСФСР (з 1921 р.). Голова Верховного Суду РСФСР (1923–1932). Член ЦК партії більшовиків, ВЦИК (ЦИК) СРСР. Похований у Кремлівській стіні.

- **Теодорович Іван Адольфович** (1875–1937) — член більшовицької партії з 1895 р., член її ЦК з 1907 р. З листопада 1917 р. — нарком продовольства РСФСР, з 1922 р. — заступник наркома землеробства. З 1928 р. Теодорович генсекретар Селянського Інтернаціоналу. Член ВЦИК. Репресований.

- **Трутовський В. Є.** (повне ім'я та по батькові не відомі) — член ЦК партії лівих есерів, в 1917–1918 рр. — нарком з місцевого самоврядування.

- **Шліхтер Олександр Григорович** (1868–1940) — член більшовицької партії з 1891 р., учасник жовтневого заколоту 1917 р. в Москві, комісар Московського Воєнревкому. У 1917–1918 рр. — нарком землеробства та нарком продовольства РСФСР, з 1919 р. — нарком продовольства України. Посол в Австрії (1921–1922). З 1927 р. нарком землеробства Української РСР. Член ВЦИК, ЦИК СРСР.

- **Шляпников Олександр Гаврилович** (1885–1937) — член більшовицької партії з 1901 р., учасник революції 1905–1907 рр. Один з організаторів Петроградського совета, член Воєнревкому, потім перебував на профспілковій та дипломатичній роботі. Репресований.

- **Штейнберг І. З.** (повне ім'я та по батькові не відомі) (1888–?) — один з єврейських лідерів лівих есерів. По професії — адвокат. У 1917–1918 рр. — нарком юстиції РСФСР, потім емігрував.

КЕРІВНИЦТВО ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

15 січня 1918 р. радянський уряд (СНК) видав Декрет про організацію Робітничо-селянської Червоної Армії (російська аббревіатура — РККА), а 29 січня — про створення Робітничо-селянського Червоного Флоту. 21 лютого 1918 р. організова-

ний Петроградський воєнний округ, який очолив Мойсей Со-
ломонович **Урицький**. У той же день був створений Комітет
революційної оборони, в який увійшли Яков Михайлович
Свердлов (голова), Мойсей Маркович **Володарський** (Гольд-
штейн), Яків Мойсейович **Фішман** (від лівих есерів), Григорій
Ісакович **Чудновський**, Сергій Іванович **Гусев** (Я. Д. Дробркін)
та ін. У березні 1918 р. головою Вищої воєнної ради та наркомом у
військових справах призначений Лев Давидович **Троцький**
(Бронштейн), а його заступником — Ефраїм Маркович
Склянський. У травні на території РСФСР були створені до-
даткові військові округи, військовими комісарами яких при-
значені Омелян Михайлович **Ярославський** (Міней Ізраїлович
Губельман, Московський округ), Семен Михайлович **Нахім-
сон** (Ярославський округ) та ін. [15].

2 вересня 1918 р. постановою ВЦИК (голова Я. Свердлов) створено
Революційний Воєнний Совет Республіки (РВСР), який здійснював
керівництво Збройними Силами РСФСР (колишня Вища військова
рада була ліквідована цією ж постановою). Головою РВСР при-
значений наркомвоєнмор **Л. Троцький** (обіймав цю посаду з червня
1918 р. до січня 1925 р.), його заступником — Е. Склянський
(він же заступник наркомвоєнмора з листопада 1918 р. до січня
1924 р.). Членами РВСР стали: Аркадій Павлович **Розенгольц**,
С. І. **Гусев** (Я. Д. Дробркін) та ін. У вересні 1918 р. були створені
фронти та армії, які очолювали Реввоєнсовети (РВС) у складі:
командуючого (військового спеціаліста) та двох політичних
комісарів. При цьому майже в усі Реввоєнсовети входили євреї.
Так, членами РВС фронтів були такі євреї [1]:

- Розенгольц А. П., Гусев С. І. (Дробркін Я. Д.), Лашевич М. М. (Східний фронт);
- Римм Р. О., Пятницький Є. М., Уншлихт Й. С., Вайман Д. І. (Західний фронт);
- Глезаров Л. М. (Північний фронт);
- Печерський Л. Ф., Славін Й. Є., Лісовський М. Я., Зеленський І. А., Біткер Г. С. (Туркестанський фронт);

- Рухимович М. Л. (Південно-Західний фронт);
- Бела Кун, Сокольников (Бриліант) Г. Я., Ходоровський Й. І. (Південний фронт).

Командуючими та начальниками штабів армій були євреї М. Лашевич, В. Лазаревич, Г. Сокольников (Бриліант), Н. Соркін, І. Якір, В. Бухман, Є. Шиловський, О. Мітін, Б. Фельдман. Членами РВС армій були євреї А. Мирський, Г. Брейдо, І. Шелехіс, Г. Камінський, Ф. Голощокін, Я. Аскольдов, Б. Молдавський, Г. Ліндов-Лейтейзен, Б. Зуль, Є. Вегер, І. Кизельптейн, Б. Шумяцький, М. Вольфович, Р. Пікель, Л. Мехліс, М. Розен, С. Восков, М. Харитонов, Я. Веснік, А. Ліде, П. Кушнер, М. Штейман, О. Лещинський, М. Шнейдерман, М. Ланда, Б. Таль, Я. Гамарник, І. Бик, Р. Землячка-Самойлова, Я. Ленцман, О. Естрін, Б. Гольдберг, Г. Зуманович, М. Губельман, М. Лисовський та ін. [1].

Ізраїльський дослідник А. Абрамович в цитованій вище праці наводить також прізвища єврейських начальників дивізій (понад 30), воєнкомів дивізій (понад 50), начальників штабів дивізій (близько 40), командирів та комісарів бригад (понад 10) тощо. Багато євреїв очолювало Ревтрибунали та керували постачанням фронтів, армій і дивізій.

Найпомітнішими серед червоних командирів та комісарів єврейського походження були [2]:

Розенгольц Аркадій Павлович (1889–1938) — член Московського РВК, в 1918–1921 рр. — член РВСР та РВС ряду армій та фронтів. Член РВСР у 1923–1924 рр. У 1930–1937 рр. — нарком зовнішньої торгівлі СРСР. Кандидат у члени ЦК ВКП(б) з 1934 р. Репресований.

Кун Бела (1886–1938) — угорський єврей. Потрапив до Росії як військовополонений у 1916 р. Тоді ж вступив до РСДРП(б). Один з головних організаторів та керівників Компартії Угорщини (1918 р.). Нарком іноземних справ та нарком військових справ Угорської Радянської Республіки (1919 р.). Після падіння цієї республіки — знову в Росії, де також був одним з організаторів червоного терору. Репресований.

Землячка (Самойлова, справжнє прізвище Залкінд) Розалія Самійлівна (1876–1947) — член ЦК більшовицької партії з 1939 р., одна з керівників наркомату РКІ та наркомату шляхів сполучення в 1939–1943 рр. Заступник голови СНК СРСР, голова Комісії радянського контролю. Активний організатор громадянської війни та червоного терору.

Гамарник Ян Борисович (1894–1937) — армійський комісар 1-го рангу. З 1920 р. — голова Одеського, Київського губкомів КП(б) України. З 1923 р. — голова Далекосхідного ревкому, 1-й секретар Далькрайкому більшовицької партії. У 1928 р. — 1-й секретар ЦК КП(б) Білорусії. З 1929 р. — начальник Політуправління РККА, з 1930 р. — заступник наркома оборони. В 1930–1934 рр. — заступник голови РВС СРСР. Член ЦК партії більшовиків з 1927 р. Покінчив життя самогубством.

Мехліс Лев Захарович (1889–1953) — генерал-полковник. У 1937–1940 рр. — начальник Головного Політуправління РККА та заступник наркома оборони СРСР. У 1940–1946 рр. — нарком держконтролю СРСР та заступник голови СНК СРСР. Водночас у 1941–1942 рр. ще й заступник наркома оборони СРСР, начальник Головного політуправління РККА та представник Ставки Верховного головнокомандуючого на Кримському фронті. За нездатність до організації оборони Криму був знятий з усіх військових посад. У 1946–1950 рр. міністр держконтролю СРСР. Член ЦК партії більшовиків з 1937 р.

Якір Іона Еммануїлович (1896–1937) — командарм 1-го рангу. У громадянську війну член РВС армії, командир дивізії. У 1925–1937 рр. командував військами ряду військових округів. Член РВС СРСР (1930–1934). Репресований.

Уборевич Ієронім Петрович (1895–1937) — командарм 1-го рангу. У громадянську війну командував армією. У 1932 р. воєнний міністр та главком Червоної армії Далекосхідної Республіки. З 1952 р. командував військами ряду військових округів. Репресований.

Уншлихт Йосип Станіславович (1879–1939) — нарком у воєнних справах Литовсько-Білоруської РСР (1919 р.) З 1921 р.

заступник голови ВЧК, ГПУ. З 1923 р. — член РВСР, у 1925–1930 рр. — заступник голови РВС СРСР та заступник наркомвоєнмора. У 1933–1935 рр. Уншліхт стає начальником Головного управління Цивільного повітряного флоту. Кандидат у члени ЦК більшовицької партії в 1925–1937 рр. Репресований.

У 1935 р. багато з командирів та комісарів єврейського походження входило до складу Вищого воєнного совета при наркомі оборони СРСР, зокрема [12]:

- **Гамарник Я. Б.** — перший заступник наркома оборони, начальник Політуправління РККА, армійський комісар 1-го рангу;

- **Уборевич І. П.** — командуючий військами Білоруського воєнного округу, командарм 1-го рангу;

- **Левандовський М. К.** — командуючий військами Закавказького воєнного округу, командарм 2-го рангу;

- **Ароншам Л. П.** — заступник командуючого Особливої Далекосхідної армії по політичній частині, армійський комісар 2-го рангу;

- **Халенський І. А.** — начальник Автобронетанкового управління РККА, командарм 2-го рангу;

- **Шифрес А. В.** — начальник Воєнно-господарської академії РККА, армійський комісар 2-го рангу;

- **Мезіс А. І.** — заступник командуючого Приволзького воєнного округу по політичній частині, армійський комісар 2-го рангу;

- **Сангурський М. В.** — заступник командуючого Особливої Далекосхідної армії, комкор;

- **Казанський Є. С.** — командир корпусу, комдив;

- **Галлер Л. М.** — командуючий Балтійським флотом, флагман 2-го рангу;

- **Осепян Г. А.** — заступник начальника Політуправління РККА, армійський комісар 2-го рангу;

- **Гайліт Я. П.** — командуючий військами Сибірського воєнного округу, комкор та інші.

КЕРМАНІЧІ ЧК — ГПУ — НКВД

Надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією та саботажем (російська аббревіатура ЧК) була створена 1918 року і діяла до 1922 р., трансформувавшись потім у Державне Політичне Управління (російська аббревіатура ГПУ, пізніше ОГПУ), а згодом увійшла до складу наркомату внутрішніх справ (російська аббревіатура НКВД). Це був головний каральний орган єврейсько-більшовицької влади, своєрідний “мотор” перманентного “червоного терору”. Головою-засновником ЧК був садист польсько-єврейського походження **Фелікс Едмундович Дзержинський** (обіймав цю посаду до своєї смерті в 1926 р.), а його наступником став його ж одноплемінник **В'ячеслав Рудольфович Менжинський** (з 1926 р. до 1934 р.). Членом президії ВЧК з 1920 р. був єврей **Ягода Генріх Григорович** (1891–1938), який у 1924 р. стає заступником голови ОГПУ при СНК СРСР, а потім і наркомом внутрішніх справ СРСР (1934–1936), генеральним комісаром державної безпеки (член ЦК ВКП(б)). Ягода — один з головних організаторів масових репресій та терору, відвертий садист (був репресований та розстріляний у 1938 р.) [2; 5].

Привертає увагу відсутність достатнього рівня освіти у єврейських більшовиків, зокрема керівників каральних органів. Наприклад, навіть у 30-х роках (тобто через 20 років після встановлення єврейсько-більшовицької державності) керівники НКВД СРСР не мають не тільки вищої, а часто і середньої освіти [5]:

- нарком внутрішніх справ СРСР після Ягоди в 1936–1938 рр. — **Єжов Микола Іванович** (1895–1940) був взагалі самоук (дружина Єжова — *Хаятіна (Фейгенберг) Євгенія Соломонівна*);

- перший заступник наркома в 1934–1937 рр. **Агранов Яків Саулович** (1893–1938) закінчив тільки чотирикласне училище;

- заступник та перший заступник наркома в 1936–1938 рр. **Фріновський Михайло Петрович** (1898–1940) був виключений з духовної семінарії;

- заступник наркома **Курський Володимир Михайлович** (1897–1937) мав тільки початкову освіту.

Серед помітних співробітників ОГПУ — НКВД переважали євреї, як і в ЧК — ВЧК: М. Трилісер, Л. Залін, Л. Мейер, З. Кацнельсон, Ф. Курмін, Л. Вуль, О. Формайстер, С. Розенберг, О. Мінкін, Ф. Кац, О. Шапіро, Л. Шпігельман, М. Натер, М. Френкель, О. Дорфман, І. Іванов, С. Гіндін, М. Берман, В. Зайдман, Я. Вольфзон, Я. Димент, Г. Абрампольський, І. Вейцман, Б. Гінзбург, В. Баумгарт, Є. Водарський, О. Абрамович, О. Вайнштейн, Л. Кудрик, М. Лебель, К. Гольдштейн, М. Госкін, М. Курін, М. Іезуїтов та ін. [5].

Головою Всеукраїнської ЧК з грудня 1918 р. був призначений **Ісаак Ізраїлович Шварц** (1879–1951). З квітня 1921 р. головою ГПУ та наркомом внутрішніх справ УРСР (1922–1923) був **Манцев Василь Миколайович** (1889–1938). У 1931–1933 рр. під час Українського Голодомору-геноциду головою ГПУ УРСР та повноважним представником ОГПУ СРСР в Україні був **Реденс Станіслав Францович** (1892–1940). У 1934–1937 рр. посаду наркома внутрішніх справ УРСР обіймав **Балицький Всеволод Аполлонович** (1892–1937), а в 1937–1938 рр. — **Леплевський Ізраїль Мойсейович** (1894–1938). Заступниками наркома внутрішніх справ УРСР у 30-х роках також були євреї: Кацнельсон Зіновій Борисович (1892–1938), Карлсон Карл Мартинович (Едуард Іванович, 1888–1938 рр.), Хатеневер Арон Меєрович (1905–1940) та ін. [5].

У середині 30-х років серед найвищого керівництва каральних більшовицьких органів також переважали чекісти єврейського походження. Наприклад, радянська газета “Известия” від 29 листопада 1935 р. повідомляє про присвоєння найвищих чекістських звань таким особам [4]:

- Генерального Комісара Держбезпеки — **Ягоді Г. Г.**, наркомові внутрішніх справ СРСР;

- Комісара Держбезпеки 1-го рангу — **Агранову Я. С.**, заступнику наркома внутрішніх справ СРСР; **Балицькому В. А.**, начальнику Далекосхідного управління НКВД; **Реденсу С. Ф.**, начальнику Московського управління НКВД; **Заковському Л. М.**, начальнику Ленінградського управління НКВД;
- Комісара Держбезпеки 2-го рангу — **Гаю М. С.**, начальнику Особого відділу НКВД СРСР; **Залкісу Л. В.**, начальнику управління НКВД Казахської Республіки; **Кацнельсону З. Б.**, заступнику наркома внутрішніх справ Української РСР; **Карлсону К. М.**, начальнику Харківського управління НКВД; **Леплевському І. М.**, наркому внутрішніх справ Білоруської РСР; **Миронову Я. Г.**, начальнику Економічного відділу НКВД; **Паукеру В. Б.**, начальнику Оперативного відділу НКВД; **Слуцькому О.**, начальнику Закордонного відділу НКВД; **Бельському О. І.**, начальнику Головного управління міліції; **Пілару Р. А.**, начальнику Саратовського управління НКВД та ін.

Саме ці люди були організаторами та виконавцями геноциду — Голодомору українського народу в 20–30-ті роки минулого століття, а також кривавого більшовицького терору для всіх інших народів колишнього СРСР.

ЕКСПОРТ ЄВРЕЙСЬКОГО ТОТАЛІТАРИЗМУ

У 1920 р., згідно з офіційними більшовицькими даними, з 545 керівників партійних та урядових інстанцій 447 були євреями (тобто понад 80 %). Американський єврейський журнал повідомляв у 1933 р. про те, що євреї обіймають майже всі посади радянських послів. Водночас частка євреїв серед населення становила близько 2 %. У тому ж 1933 р. американська єврейська газета повідомляла про те, що третина всіх євреїв Радянського Союзу обіймала посади в державному та партійному апараті [16, 436].

Єврейсько-більшовицька революція, що відбулася в царській Росії в 1917 р., прагнула свого поширення на інші

європейські країни. У 1919 р. відбулися дві такі спроби в Німеччині (Баварія) та Угорщині. Керівниками комуністичного руху в Німеччині в ті часи були, як і в Росії, майже виключно євреї: Роза Люксембург, Лео Югіхес, Пауль Леві, Євген Левіне, Карл Лібкнехт. Відповідно і більшовицький уряд в *Баварії* очолювали євреї — Курт Ейснер, Ернст Таллер і той самий Євген Левіне. В *Угорщині* головними організаторами терористичного режиму також були євреї: Бела Кун, Матіас Ракоші (Розенкранц), Ерно Гере, Тібор Самуель [16, 434]. Баварська та Угорська Радянські Республіки проіснували менше року і були повалені. Але деякі організатори тоталітаризму дочекались свого часу. Так, єврей **М. Ракоші** (1892–1971) став у 1945–1956 рр. генеральним секретарем ЦК Компартії Угорщини (з 1948 р. — Угорська партія трудящих) та головою Ради міністрів, що призвело до народного повстання в 1956 р. [2].

У 1931 р. експорт єврейської революції вдалося здійснити в *Іспанію*. На переконання дослідників (зокрема, Б. Брауна) “євреї несли повну відповідальність як за встановлення республіки в Іспанії, так і за знищення авторитету церкви в цій країні, так само як і в усіх інших країнах, де ще панує свобода” [16, 435]. У 1936 р. повстання проти Іспанської Республіки очолив **Б. Франко** (1892–1975), якого деякі дослідники також вважають євреєм, як і іншого вождя фашизму — італійського дуче **Б. Муссоліні** (1883–1945) [9; 20]. Муссоліні розпочав свою політичну кар’єру саме в соціалістичній партії, в якій перебував до 1914 р. Навчившись там тоталітаризму, він у 1919 р. засновує фашистську партію, що є різновидом соціалізму більшовицького толку, але не з інтернаціональним, а з нацистським ухилом. У 1922–1943 рр. Муссоліні стає диктатором Італії, окупує в 1936 р. Єфіопію, в 1939 р. Албанію та разом з фашистською Німеччиною розв’язує Другу світову війну [2].

Але не тільки іспанський каудильйо Франко та італійський дуче Муссоліні мають єврейське походження. Згідно з дослідженням німецького єврея професора Дітріха Брондера авто-

ра книги “Перед тим, як прийшов Гітлер” (1964 р.), “були єврейського походження або перебували у родинних стосунках з єврейськими сім’ями: фюрер та рейхсканцлер Адольф Гітлер; його заступник Рудольф Гесс і рейхсмаршал Герман Геринг, рейхсляйтери Грегор Штрассер, д-р Йозеф Геббельс, Альфред Розенберг, Ганс Франк і Генріх Гімmlер; рейхсміністри фон Ріббентроп (який якийсь пив на брудершафт з відомим сіоністом Хаїмом Вейцманом, першим президентом Ізраїлю, який помер у 1952 р.) і фон Кейдель; гауляйтери Глобочник (винищувач євреїв), Йордан та Вільгельм Кубе; найвищі керівники СС, які брали участь у знищенні євреїв, Рейнхард Гейдрих, Еріх фон дем Бах-Зелевський і фон Кейдель 2-й; банкіри та спонсори Гітлера до 1933 р. Ріттер фон Штраус (віце-голова нацистського рейхстагу) і фон Штейн; генерал-фельдмаршал та державний секретар Мільх, помічник державного секретаря Гаус; старі члени партії Філіп фон Ленард і Абрахам Зау, Ханфштенгель (начальник відділу зарубіжної преси) і професор Хаусхофер” [8, 11].

Але повернімося до організаторів єврейського більшовизму.

ГОЛОВНІ ОРГАНІЗАТОРИ БІЛЬШОВИЗМУ

Аналіз національних та владних ознак (посад у керівних органах більшовизму) **100 основних організаторів** тоталітарного режиму в Росії після жовтня 1917 р. (див. табл.) вказує на те, що етнічні євреї (41 %), ймовірні євреї (18 %) та одружені з єврейками (8 %) становили 67 %, тобто понад дві третини основного складу більшовицького керівництва. При цьому дуже ймовірно, що особи з невизначеною національною приналежністю (наприклад, Авилов, Догадов, Колегаєв, Косіор, Лепсе, Малиновський, Ногін, Петровський, Подвойський, Уханов та ін.) в подальших дослідженнях можуть виявити родинні зв’язки з названою національною меншиною.

При проведенні аналізу національно-персонального складу верхівки більшовизму розглядалися передусім **керівні партійні та державні органи**, які завжди були взаємопов'язані (державні посади, як правило, отримували тільки члени більшовицької партії). Вищими партійно-державними органами більшовицького режиму був Центральний комітет (ЦК) партії (РСДРП — ВКП(б) — КПРС), який формував Оргбюро ЦК (проіснувало до 1952 р.) та Політбюро ЦК (орган вищого комуністичного керівництва до розпаду СРСР у 1991 р.). Ці керівні партійно-державні органи формували законодавчі та виконавчі структури більшовицької влади: Центральний виконавчий комітет (ВЦИК, ЦИК) та уряд — Рада народних комісарів (СНК), Рада міністрів, а також Рада праці та оборони (СТО), Вища рада народного господарства (ВСНХ). Озброєною та каральною силою єврейсько-більшовицького режиму були Революційно-військова рада (РВС) з Червоною армією та ВЧК — ГПУ — НКВД з підпорядкованими поліцейськими органами.

Професійні спілки також повністю контролювали більшовики, вони об'єднувались під керівництвом Всесоюдної центральної ради професійних спілок (ВЦСПС), а більшовицьку молодь очолювала Всесоюзна ленінська комуністична спілка молоді (ВЛКСМ, перед цим РКСМ, скорочено — комсомол). Таким чином, **головними органами більшовицького режиму** були: Політбюро та Оргбюро ЦК комуністичної партії, ЦИК та СНК (уряд), РВС та ВЧК, а також ВЦСПС та РКСМ.

100 керівників більшовицького режиму, із вражаючим своєю непропорційністю єврейським представництвом, мали різний **владний статус**, що виявлялося в різній кількості займаних ними владних позицій. Наприклад, хтось з них обіймав одну-дві посади в керівних органах, а хтось одразу 4–6. Зрозуміло, що більшість владних позицій вказує і на більший владний статус, що дозволяє виявити із 100 керівних організаторів більшовизму **найвпливовіших**. Згідно з наведеною таблицею це:

- 1) Андреев (росіянин, одружений з єврейкою);
- 2) Бубнов (ймовірний росіянин);

Організатори більшовизму: національно-персональний склад (1917–1927)

Прізвище	Національне походження	Керівні посади (членство)								Разом владних позицій	
		ЦК партії	Політ-бюро	Орг-бюро	ВЦИК (ЦИК)	СНК (уряд)	ВЧК — НКВД	Черво-на армія	ВЦСПС (проф-спілка)		ВЛКСМ (комсо-мол)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Авилів	?	+				+			+		3
Андреев	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+		+					4
Антонов-Овсенко (Гук)	єврей					+		+			2
Антипов	?	+		+							2
Артохіна	?	+		+							2
Бела Кун	угорський єврей							+			1
Белобородов	єврей	+		+			+				3
Бубнов	ймовірний росіянин	+	+	+		+		+			5

Бухарін	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+	+	+	+	+	+						4
Володарський (Гольдштейн)	єврей	+								+					4
Ворошилов	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+	+	+	+	+	+						6
Гамарник	єврей	+								+					3
Гусєв (Драбкін)	єврей									+					1
Дибенко	ймовірний єврей									+					3
Дзержинський	польсько- єврейське походження	+	+	+	+	+	+	+	+						6
Догадов	?													+	2
Євдокимов	ймовірний єврей	+								+					2
Єлізаров	єврей									+					1

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Залуцький	єврей	+		+	+						3
Зеленський	ймовірний єврей	+	+								2
Землячка-Самойлова	єврейка	+				+		+			3
Зинов'єв (Радомисльський)	єврей	+	+	+							3
Каганович	єврей	+	+	+		+					4
Колегаєв	?					+		+			2
Калінін	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+	+						4
Каменєв (Розенфельд)	єврей	+	+	+	+	+					5
Карелін	?				+	+					2
Квіринг	ймовірний єврей	+		+		+					3

Кіров	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+																2	
Коллонтай (Домонтович)	єврейка	+	+	+	+	+	+	+													4
Котов	?								+												1
Косіор	?								+												4
Крестинський	ймовірний росіянин	+	+	+	+	+	+	+													5
Криленко	ймовірний єврей	+																			3
Кубяк	?	+							+												2
Куйбішев	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+																	4
Кутузов	росіянин								+												2
Ларін (Лур'є)	єврей	+																			1
Лепсе	?								+												2
Луначарський	ймовірний єврей	+																			3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Малиновський	?					+					1
Менжинський	єврей	+			+	+	+				4
Мехліс	єврей	+				+		+			3
Мікоян	ймовірний вірменин	+	+		+	+					4
Мілюгін	?					+					1
Молотов (Скрябін)	росіянин, одружений з єврейкою	+	+	+		+		+			5
Москвін	?	+		+							2
Михайлов	?	+		+							2
Нахімсон	єврей							+			1
Ніколасва	?	+		+							2
Ногін	?	+			+	+					3
Оболенський	єврей					+					1
Орджонікідзе	грузин	+	+			+					3

Петровський	?	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
Подбельський (Папієвич)	єврей													+	2
Подвойський	?													+	2
Преображен- ський	ймовірний єврей	+													2
Прош'ян	єврей													+	1
Пятаков	єврей	+												+	2
Радек (Собельсон)	єврей	+													1
Раковський	єврей	+												+	3
Риков	росіянин, одружений з єврейкою	+	+											+	5
Розенгольц	єврей	+												+	3
Рудзук	ймовірний єврей	+	+											+	5
Рухимович	єврей	+												+	4
Свердлов	єврей	+	+											+	4
Серебряков	єврей	+												+	4

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Середа	?				+	+					2
Склянський	єврей							+			1
Смирнов	ймовірний росіянин	+		+		+					3
Сокольников (Бриліант)	єврей	+	+		+	+					4
Сталін (Джугашвілі)	ймовірний грузинський єврей	+	+	+		+		+			5
Сласова	?	+		+							2
Стеклов (Нахамкіс)	єврей	+									1
Стучка	?	+			+	+					3
Сулімов	?	+		+		+					3
Теодорович	ймовірний єврей				+	+					2
Томський (Єфремов)	ймовірний єврей	+	+	+		+			+		5

Троцький (Бронштейн)	єврей	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
Трутовський	ймовірний єврей																	1
Уборевич	єврей																	1
Угланов	ймовірний росіянин	+	+															3
Ульянов (Ленін)	єврей по матері	+	+															6
Уншліхт	єврей	+																4
Урицький	єврей	+																3
Уханов	?	+																3
Фішман	єврей																	1
Фрунзе	?	+	+															4
Чаплін	єврей																	2
Чубар	?	+	+															3
Чудновський	єврей																	1
Швернік	ймовірний єврей	+	+															5

Закінчення таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Шліхтер	ймовірний євреї				+	+		+			3
Шляпников	?					+		+	+		3
Шмідт	ймовірний євреї			+		+			+		3
Шгейнберг	євреї					+					1
Ессен	євреї					+					1
Ягода	євреї					+	+				2
Якір	євреї							+			1
Ярославський (Губельман)	євреї	+		+		+		+			4

Разом 100 осіб, у тому числі: євреїв — 41, ймовірних євреїв — 18, одружених з євреями — 8; росіян, грузинів, вірменів та ін. (враховуючи ймовірних) — 7; не встановленої національної приналежності — 26.

- 3) Бухарін (росіянин, одружений з єврейкою);
- 4) Володарський (Гольдштейн, єврей);
- 5) Ворошилов (росіянин, одружений з єврейкою);
- 6) Держинський (ймовірний польський єврей, одружений з єврейкою);
- 7) Каганович (єврей);
- 8) Калінін (росіянин, одружений з єврейкою);
- 9) Каменєв (Розенфельд, єврей);
- 10) Коллонтай (Домонтович, єврейка);
- 11) Косіор (національна приналежність не встановлена);
- 12) Крестинський (ймовірний росіянин);
- 13) Куйбишев (росіянин, одружений з єврейкою);
- 14) Менжинський (єврей);
- 15) Мікоян (ймовірний вірменин);
- 16) Молотов (Скрябін, росіянин, одружений з єврейкою);
- 17) Петровський (національна приналежність не встановлена);
- 18) Риков (росіянин, одружений з єврейкою);
- 19) Рудзутак (ймовірний єврей);
- 20) Рухимович (єврей);
- 21) Свердлов (єврей);
- 22) Серебряков (єврей);
- 23) Сокольников (Бриліант, єврей);
- 24) Сталін (Джугашвілі, ймовірний грузин єврейського походження);
- 25) Томський (Єфремов, ймовірний єврей);
- 26) Троцький (Бронштейн, єврей);
- 27) Ульянов (Ленін, єврей по матері);
- 28) Уншліхт (єврей);
- 29) Фрунзе (національна приналежність не встановлена);
- 30) Швернік (ймовірний єврей);
- 31) Ярославський (Губельман, єврей).

Таким чином, **головними організаторами** злочинного більшовизму були три десятки осіб, з яких: євреї (враховуючи ймовірних) — 18 (58 %); одружених з єврейками — 7 (22,5 %);

росіян (враховуючи ймовірних) та інших (у тому числі невстановленої національної приналежності) — 6 (19,5 %). Іншими словами, понад 80 % главарів більшовицького тоталітаризму або були етнічними євреями, або перебували з ними в родинних зв'язках. При цьому спостерігається певна закономірність: якщо керівниками більшовицького перевороту та перших років більшовицької влади (1917–1925) були переважно етнічні євреї (Володарський, Дзержинський, Каменєв, Коллонтай, Менжинський, Свердлов, Серебряков, Сокольников, Томський, Ленін, Уншліхт, Ярославський), то після смерті Леніна та встановлення диктатури Сталіна і усунення Троцького (1925–1927) на перші ролі висуваються росіяни, які були одружені з євреями (Андрєєв, Ворошилов, Калінін, Куйбишев, Молотов тощо).

СУМНІ ПІДСУМКИ

Проведений аналіз національно-персонального складу **більшовизму** — одного з найкривавіших тоталітарно-терористичних режимів за всю історію людства — вказує на те, що названий режим за своєю суттю був **єврейською етнократією**, встановленою шляхом збройного заколоту. Євреї, які становили в царській Росії близько 3 % населення, посіли 80 % керівних посад у партійних, державних, каральних та господарських органах, що призвело до широкомасштабного терору проти автохтонного населення, громадянської війни, голодоморів та інших видів етнічного геноциду, знищення духовенства, аристократії, інтелігенції, козацтва, селянства та деяких інших соціальних верств, а також до розв'язання Другої світової війни. Загальна кількість жертв єврейського більшовизму становить кілька десятків мільйонів (!) загиблих людей в радянських концтаборах і чекістських застінках, під час воєн і голодоморів. Більшовицький тоталітаризм був поширений на Німеччину, Угорщину, Іспанію, де також був очолюваний

переважно етнічними євреями і також призвів до масових людських жертв. Реакція на більшовизм у Німеччині, Угорщині, Іспанії, Італії та деяких інших країнах у формі **фашизму** в 20–30-ті роки минулого століття, була також очолена, згідно з сучасними дослідженнями, чисельними представниками єврейства [8; 9]. Іншими словами, різновиди європейського тоталітаризму ХХ століття у формі більшовизму та націонал-соціалізму, які завжди спираються на масовий терор мирного населення, мають чіткі національні ознаки, що вказує на існування серед частини єврейства загрозливої людиноненавистницької **ідеології**. Існування такої ідеології, богоборчої та расової і етнократичної за своєю сутністю, вимагає від усіх народів, людей доброї волі неабиякої пильності щодо недопущення носіїв подібного загрозливого світогляду до владних позицій в будь-якій країні. Багатомільйонні жертви, які принесли з собою більшовизм та націонал-соціалізм, повинні бути постійним застереженням для всього людства щодо недопущення встановлення єврейської етнократії в будь-якій державі світу. Це стосується і так званих ліберальних держав “західної демократії”, які, на думку багатьох сучасних дослідників, неухильно крокують сьогодні в бік тоталітаризму. Такий тоталітарний рух дослідники пов’язують [22] саме з появою на вищих посадах у США, державах Західної Європи та Росії чисельних представників єврейства, що знову може призвести до встановлення єврейської етнократії з усіма відомим з історії наслідками.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абрамович А.* Вместе с Троцким. Кто руководил Красной Армией // Мол. гвардия. — 1990. — № 11.
2. *Большой энциклопедический словарь.* — М.; СПб., 1997.
3. *Білокінь С.* Двадцять років єврейської державності в Україні, 1918–1938 // Персонал. — 2004. — № 1–12.
4. *Володський І.* Витоки зла (таємниця комунізму). — К., 2003.
5. *Голодомор 1932–1933 років як величезна трагедія українського народу.* Матер. Всеукр. наук. конф. — К., 2003.
6. *Голодомор 1932–1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення.* Матер. Другої Міжнар. наук. конф. — К., 2004.
7. *Каныгин Ю.* Сатанизм в XX веке: Ист.-публицист. исслед. — К., 2004.
8. *Кардель.* Адольф Гитлер — основатель Израиля: Пер. с нем. — М., 2002.
9. *Климов Г.* Божий народ. — Краснодар, 2001.
10. *Коржухина Т.* Советское правительство в первые месяцы после октября // Полит. образование. — 1988. — № 12.
11. *Костюк А.* Парвус, Ленін, Троцький і Голодомор, або Організація жовтневого перевороту 1917 року — передумова тоталітарного режиму, терору, голодомору 1921–1923 рр. — К., 2005.
12. *Народы и религии мира: Энциклопедия.* — М., 1999.
13. *На фотографии* — Высший военный совет // Аргументы и факты. — 1988. — № 28.
14. *Носов С.* // Мол. гвардия. — 1990. — № 9. — С. 258.
15. *Платонов О.* Тайная история масонства, 1731—2000. — М., 2000.
16. *Рид Дж.* Десять дней, которые потрясли мир. — М., 1987.

17. *Рид Дуг.* Спор о Сионе. — М., 2000.
18. *Сіонські протоколи: джерела і документи.* — К., 2005.
19. *Составы* Оргбюро Центрального Комитета Коммунистической партии // Полит. образование. — 1988. — № 14.
20. *Составы* Политбюро (Президиума в 1952–1966 гг.) Центрального Комитета Коммунистической партии // Полит. образование. — 1988. — № 9.
21. *Федосеев Ю.* Русские и евреи. — М., 2005.
22. *Шамир И.* Хозяева дискурса. Американо-израильский терроризм. — М., 2003.

ЗМІСТ

Центральний Комітет РСДРП(б)	4
Політбюро ЦК РКП(б)	8
Оргбюро ЦК РКП(б)	17
Перший більшовицький уряд	21
Керівництво Червоної армії	27
Керманічі ЧК — ГПУ — НКВД	32
Експорт єврейського тоталітаризму	34
Головні організатори більшовизму	36
Сумні підсумки	48
Література	50

The conducted analysis of leading organs of bolshevist party and government exposed there disproportionate high number of Jewish representatives, that pointed out on the bolshevist totalitarian regime as on certain national ethnocracy, built after racially-ideological signs.

For the wide circle of readers.

Бібліотека журналу “Персонал”
Громадсько-політичне видання
Щокін Георгій Васильович
**ОРГАНІЗАТОРИ БІЛЬШОВИЗМУ:
НАЦІОНАЛЬНО-ПЕРСОНАЛЬНИЙ
СКЛАД**

Magazine “Personnel” library
Public-political edition
Shchokin, George V.
**ORGANIZERS OF BOLSHEVISM:
NATIONALLY-PERSONAL STAFF**

Редактор *В. Д. Бондар*
Коректор *Л. П. Ковальчук*
Комп’ютерне верстання *Т. Г. Замура*
Оформлення обкладинки *Д. А. Бутейко*

Підп. до друку 07.11.05. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 3,25. Обл.-вид. арк. 2,25. Тираж 3000 пр. Зам. № 10-115

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи № 8 від 23.02.2000*

Друкарня ТОВ “Аксам”
Київ, вул. Студентська, 5а